

tive Presse og Venstres Presse førte an i en frygtelig Indignation over nogle Ministerdementier. Mon ikke det nu var passende Tid og Lejlighed til at ofre lidt af den hellige Indignation paa det, der er foregaaet i denne Bankskandale? Mon ikke der nu var Anledning til at ofre en Smule hellig Indignation paa Ministererklæringer og Ministercommuniqué'er, paa Oplysninger, der enten blev givet eller fortiet? Mon ikke der nu var Grund for Pressen til at stille Ministererklæringer i den Belysning, der kunde tilkomme dem? Jeg indrømmer, der er Forskel, en betydelig Forskel. I 1916 var der nogle Ministre, der værnedes Statsinteressen, efter at de havde givet Rigsdagens politiske Partier og den eneste vistnok, som havde personlige Interesser i Vestindien, fuld Besked om, hvad der forestod. I 1922 værner man privatkapitalistiske Interesser og giver Privatkapitalister Lejlighed til yderligere at berige sig en Tid og giver ingen Besked, hverken Rigsdagen eller andre, som havde baade Krav paa og Interesse i de Oplysninger, som kunde være givet for to Maaneder siden. Mon ikke Tiden var inde til lidt Indignation ogsaa i den Del af Pressen, som ved andre Lejligheder er meget højt oppe i Indignation?

Det Tilsyn, der i Henhold til Loven føres med Bankerne, er efter min Mening yderst mangelfuldt i Forvejen; det er med alt for lange Mellemlum, at der overhovedet kan udøves noget Tilsyn. Men helt værdiløst bliver unægtelig dette Tilsyn, naar Tilsynets Resultater skubbes til Side af Ministre, som efter to Maaneders Forløb maa erkende, at deres Skøn var særdeles uheldigt. Det kan ikke forøge den Tillid, som Befolkningen skulde kunne nære til en Regering; den er saamænd endda undergravet adskilligt i den svundne Tid. Efter det, der her er sket, og efter det Ansvar, som det forekommer mig, at Regeringen har i denne Sag baade med Hensyn til det, jeg her sidst har nævnt, og med Hensyn til den Politik, der har været grundlæggende for hele denne Spekulation baade her og andetsteds, maa den Tillid, som Befolkningen kan nære til Regeringen, staa i det mindste lige saa lavt som Landmandsbankens Aktier. Bankkrak og Svindel var naturlige Resultater af den Politik, som førtes.

Og denne Bankaffære, som vi nu alle beklager, er jo kun et af de Udslag, som nu og da følger af den kapitalistiske Samfundshusholdning. Der er jo i og for sig ingen Grund til at overraskes over, at det

er kommet. Efter den Vildskab, der var i Spekulations- og ikke mindst i Pengeverdenen i de svundne Aar, maatte der jo komme her som andre Steder en Katastrofe. Naar man klamrer sig til et System, en Samfundstilstand, som er i den Grad slet som det kapitalistiske, som netop længst muligt skyder alt Samfundshensyn til Side, saa kommer der Katastrofer som denne nu og da, og derfor, hvis man fremdeles bevarer Systemet, kan det saamænd ikke nytte, hvor meget kønt der saa siges fra Venstres og de Konservatives Ordførere. Det hjælper ikke det allermindste. Om en eller anden Tids Forløb staaer vi igen overfor noget lignende. Det hører med til den kapitalistiske Samfundsorden, og det er jo den Slags Udslag, som saa ikke vækker nogen større Indignation hos Overklassen. Det tages som noget beklageligt, noget uheldigt, at man ikke slap over det, men det skete. Men det er i nøjeste Overensstemmelse med den kapitalistiske Moral, som ogsaa denne Regering bekender sig til.

Men efter den Politik, som er ført fra 1920, og som altsaa nu resulterer ikke blot i denne storstilede Affære — der kun er en Fortsættelse af en Række andre —, men for Rigsdagens og Befolkningens Vedkommende ender med en storstilet Statshjelpeaktion, maa dog forstandige Mennesker kunne se, hvor ynkeligt denne Politik med det udskregne Kræfternes frie Spil er brudt sammen, og hvor ynkeligt den kapitalistiske Teori atter en Gang ligger knust og sønderslaaet som den Elendighed, den er. Det er nu og da hændet, at et kooperativt Arbejderforetagende, et Bageri eller en Margarinefabrik, er brudt sammen af den ene eller den anden Grund; og saadanne Smaabegivenheder er blevet udnyttet paa den groveste og falskeste Maade, endskønt der altid var den Forskel, at naar et saadant Sammenbrud skete — f. Eks. med en Margarinefabrik, som har givet Spalteføde til den kapitalistiske Presse i mange Aar —, saa var det Arbejderne selv, der betalte det Tab, som blev lidt ved Sammenbrudet, medens det, der foregaar her, er, at man, naar Sammenbrudet kommer, lader Staten betale. Det er ogsaa hændet, at en Kommune med socialdemokratisk Flertal kan være havnet i økonomiske Vanskeligheder. Hvor groft er ikke altid saadant noget blevet udnyttet? Det var altid Socialismens Fallit, der blev konstateret, naar der skete en eller anden Art af Uheld ved saadanne Lejligheder, skønt der aldrig i slige Tilfælde krævedes